

Smlouva o dílo

č. j.: NA-4698-5/01-2026

č. j.: UKFFS/1334/2026

podle ust. § 2586 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění
(dále jen „smlouva“)**Česká republika – Národní archiv**

se sídlem Archivní 2257/4, 149 00 Praha 4 – Chodov
 IČO: 709 79 821
 zastoupena: PhDr. Ing. Milanem Vojáčkem, Ph.D., ředitelem Národního archivu
 Bankovní spojení:
 Číslo účtu:
 Kontaktní osoba:
 Tel./email:
 ID datové schránky: fe3aixh
 (dále jen „objednatel“)

a**Univerzita Karlova, Filozofická fakulta**

se sídlem: nám. Jana Palacha 1/2, 116 38 Praha 1
 IČO: 00216208
 DIČ: CZ00216208
 zastoupena:
 Bankovní spojení:
 Číslo účtu:
 Kontaktní osoba:
 Tel./email:
 (dále jen „zhotovitel“)
 (dále také objednatel a zhotovitel společně označovaní jako smluvní strany)

se společně dohodli na smlouvě o dílo následujícího znění:

I.**Preamble**

Smluvní strany prohlašují, že tato smlouva je uzavřena na základě veřejné zakázky malého rozsahu formou přímého zadání.

II.

Předmět smlouvy

- 1) Objednatel u Zhotovitele objednává služby s názvem „**Zpracování pravidel transkripce historických textů pro tvorbu Ground Truth HTR modelu IS NDA, Národního archivu**“ (dále také jen „veřejná zakázka“), zadanou dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“). Jednotlivá ustanovení této smlouvy tak budou vykládána v souladu s podmínkami veřejné zakázky malého rozsahu dle §27 zák. č. 134/2016 sb, o zadávání veřejných zakázek.
- 2) Předmětem této smlouvy je „**Zpracování pravidel transkripce historických textů pro tvorbu Ground Truth HTR modelu IS NDA, Národního archivu**“ (dále jen „předmět plnění“ či „dílo“) a to tak, aby byl předmět plnění použitelný pro zpracování zadání určené části projektu IS NDA II. Předmět plnění dle této smlouvy je blíže vymezen v **příloze č. 1** k této smlouvě, která je její nedílnou součástí.
- 3) Na základě této smlouvy se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí, v rozsahu a za podmínek sjednaných v této smlouvě a její příloze pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo řádně a včas převzít a zaplatit za něj zhotoviteli cenu způsobem a ve výši dle článku VI. této smlouvy.
- 4) Jakákoli změna rozsahu, obsahu nebo požadavků na předmět plnění oproti této smlouvě nebo její příloze č. 1 musí být předem písemně odsouhlasena oběma smluvními stranami. Pokud taková změna ovlivní rozsah prací zhotovitele, smluvní strany současně dohodnou odpovídající změnu ceny díla a termínu jeho dokončení. Do uzavření takové dohody není zhotovitel povinen změněné požadavky realizovat.

III.

Doba a místo plnění

- 1) Zhotovitel je povinen předat objednateli předmět plnění nejpozději do **30. 11. 2026**.
- 2) Místem plnění je sídlo objednatele na adrese:
- 3) Zhotovitel se zavazuje předat předmět plnění kontaktní osobě objednatele.
- 4) Zhotovitel se zavazuje informovat kontaktní osobu objednatele o termínu předání předmětu plnění nejméně 5 pracovních dnů předem telefonicky i potvrzením formou emailu.
- 5) Jestliže nevhodné nebo neúplné podklady nebo pokyny brání v řádném provádění díla, zhotovitel tyto skutečnosti bezodkladně oznámí objednateli a v nezbytném rozsahu přeruší provádění díla do doby změny nebo doplnění podkladů nebo pokynů objednatelem nebo do doby doručení písemného sdělení objednatele, že trvá na provádění díla s použitím předaných podkladů nebo na dodržování jeho pokynů. Zhotovitel je povinen pokračovat v provádění díla v rozsahu, ve kterém mu v tom nebrání nevhodné nebo neúplné podklady nebo pokyny. O dobu, po kterou bylo nutné provádění díla přerušit z důvodů uvedených v tomto bodu, se prodlužuje lhůta pro provedení závazku.
- 6) Objednatel poskytne zhotoviteli veškerou součinnost potřebnou pro řádné provedení díla, zejména poskytne požadované podklady, stanoviska a připomínky bez zbytečného odkladu. O dobu prodloužení objednatele se prodlužuje termín plnění.

IV.

Plnění díla

- 1) Povinnost zhotovitele k plnění díla dle této smlouvy je splněna řádným a včasným předáním objednateli.
- 2) Zhotovitel je povinen realizovat výše uvedené dílo a předat jej objednateli. Výstupem akceptačního řízení je akceptační protokol podepsaný zástupci obou smluvních stran. Okamžikem podpisu akceptačního protokolu se považuje plnění ze strany zhotovitele za řádně předané a ze strany objednatele za převzaté.
- 3) Objednatel je povinen akceptační protokol podepsat nebo písemně sdělit konkrétní vady bránící převzetí nejpozději do 10 pracovních dnů od předání díla. Neučiní-li tak, považuje se dílo za převzaté bez výhrad.

V.

Vady díla a akceptační řízení

- 1) Objednatel je povinen provést kontrolu předaného díla bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne jeho předání.
- 2) Zjistí-li objednatel při kontrole vady díla, je povinen je v uvedené lhůtě písemně vytknout zhotoviteli, uvést jejich konkrétní popis a současně stanovit přiměřenou lhůtu k jejich odstranění. Objednatel je oprávněn uplatnit připomínky pouze jednou v rámci akceptačního řízení.
- 3) Za vadu díla se považuje pouze takový rozpor díla s touto smlouvou nebo její přílohou č. 1, který brání řádnému užití díla ke sjednanému účelu. Za vadu díla se nepovažují připomínky směřující ke změně rozsahu díla, změně zadání, doplnění nových požadavků ani odlišný odborný názor objednatele, pokud je dílo zpracováno v souladu se smlouvou a její přílohou č. 1. Takové požadavky představují změnu předmětu plnění a nejsou součástí ceny díla.
- 4) Zhotovitel odstraní oprávněně vytknuté vady v přiměřené lhůtě dohodnuté smluvními stranami. Po odstranění řádně vytknutých vad je objednatel oprávněn ověřit pouze jejich odstranění. Není oprávněn uplatňovat nové připomínky nebo požadavky, které mohl uplatnit při prvním posouzení díla nebo které představují změnu či rozšíření zadání.
- 5) Neoznámí-li objednatel zhotoviteli ve lhůtě podle odstavce 1 tohoto článku žádné vady nebo nepodepíše-li bezdůvodně akceptační protokol, považuje se dílo za převzaté bez výhrad posledním dnem této lhůty.

VI.

Cena díla a platební podmínky

- 1) Celková cena díla bez DPH: **247.933,88 Kč**
DPH představuje částku: **52.066,12 Kč**
Celková cena díla včetně DPH činí: **300.000,00 Kč**

Slovy: Tři sta tisíc korun českých včetně DPH.

Celková cena díla je stanovena na základě nabídkové ceny zhotovitele kalkulované v rámci výběrového řízení na předmět plnění dle této smlouvy. Cena díla byla stanovena dohodou smluvních stran jako nejvýše přípustná, závazná a nepřekročitelná po dobu realizace díla. Cenu je možno překročit pouze při změně sazby DPH. V ceně díla jsou zahrnuty veškeré

náklady zhotovitele potřebné pro včasné a kompletní dílo dle této smlouvy, vč. nákladů na dopravu či poplatků a dalších výdajů, které zhotoviteli vzniknou nebo mohou vzniknout.

- 2) Fakturace bude provedena po podpisu akceptačního protokolu. Po podpisu akceptačního protokolu bez výhrad oběma smluvními stranami vystaví zhotovitel do 10 kalendářních dnů daňový doklad – fakturu.
- 3) Faktura (daňový doklad) musí obsahovat všechny náležitosti řádného daňového dokladu ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Dále bude (faktura) Daňové doklady obsahovat název veřejné zakázky a bude obsahovat text, kterým se identifikuje podpořený projekt, a to v následujícím znění: „Projekt Národní digitální archiv III“ registrační číslo: CZ.06.01.01/00/22_011/0002684, který je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Integrovaného regionálního operačního programu“. V případě, že faktura bude obsahovat věcné či formální nesprávnosti, popřípadě nebude obsahovat všechny zákonné náležitosti nebo přílohy, je objednatel oprávněn ji vrátit ve lhůtě splatnosti zpět zhotoviteli k doplnění či opravě, aniž se tak dostane do prodlení se splatností. Lhůta splatnosti počíná běžet znovu od opětovného doručení náležitě doplněné či opravené faktury objednateli.
- 4) Smluvní strany se dohodly na lhůtě splatnosti faktury v délce třiceti (30) kalendářních dnů ode dne jejího vystavení. Cena předmětu plnění se považuje za uhrazenou okamžikem připsání fakturované částky na bankovní účet zhotovitele. Pokud objednatel uplatní své právo z vadného plnění ve lhůtě splatnosti faktury, není povinen až do odstranění vady předmětu plnění uhradit cenu předmětu plnění. Po dobu odstraňování vadného plnění lhůta splatnosti faktury neběží, začne běžet opět po odstranění uplatněných vad. Tato dodatečná doba splatnosti však bude vždy 30denní.
- 5) Zhotovitel není oprávněn, bez předchozího písemného souhlasu objednatele, provádět jakékoliv zápočty svých pohledávek vůči objednateli proti jakýmkoliv pohledávkám objednatele vůči zhotoviteli. Zhotovitel není oprávněn postoupit pohledávku nebo její část vůči objednateli na třetí osoby.
- 6) Objednatel nebude poskytovat zhotoviteli jakékoliv zálohy na cenu díla.

VII.

Záruka za jakost díla

- 1) Zárukou za jakost díla (dále jen „záruka“) se zhotovitel zavazuje, že předmět plnění bude po celou dobu záruky způsobilý ke stanoveným účelům. Záruka se nevztahuje na změny právních předpisů, metodických doporučení ani požadavků objednatele vzniklé po předání díla.
- 2) Na předmět plnění poskytuje zhotovitel objednateli záruku v délce 6 měsíců, počítáno ode dne následujícího po podpisu akceptačního protokolu bez výhrad podepsaného oběma smluvními stranami.
- 3) V ostatním se řídí práva z titulu záruky za jakost díla příslušnými ustanoveními občanského zákoníku.

VIII.

Odpovědnost za škodu

- 1) Zhotovitel odpovídá objednateli za škodu, způsobenou zaviněným porušením povinností vyplývajících z této smlouvy nebo z obecně závazného právního předpisu. Zhotovitel je povinen nahradit vzniklou škodu do výše ceny za plnění předmětu smlouvy, včetně sankcí

pravomocně uložených objednateli správními orgány, pokud byly uloženy výlučně v důsledku porušení povinností zhotovitele podle této smlouvy.

- 2) Zhotovitel neodpovídá za škodu, která byla způsobena jinou osobou než zhotovitelem, či jím pověřeným subjektem, nesprávným nebo neadekvátním přístupem objednatele a v důsledku událostí vyšší moci.
- 3) Smluvní strany se výslovně dohodly, že celková výše náhrady škody z jedné škodní události nebo série vzájemně propojených škodných událostí, které by v příčinné souvislosti s plněním této smlouvy mohly vzniknout, se limituje u skutečné škody a u ušlého zisku celkem do výše hodnoty plnění dle této smlouvy. Tyto částky představují současně maximální předvídatelnou škodu, která může případně vzniknout porušením povinností zhotovitele.

IX.

Ostatní podmínky plnění předmětu smlouvy

- 1) Zhotovitel je povinen při plnění této smlouvy postupovat v souladu s obecně závaznými právními předpisy ČR, EU a odpovídajícími normami.
- 2) Objednatel je oprávněn kontrolovat provádění díla zhotovitelem a zejména je oprávněn:
 - a) kontrolovat, zda provádění díla je v souladu se smluvními podmínkami a přílohou č. 1 k této smlouvě,
 - b) upozornit zhotovitele na zjištěné nedostatky, kontrolovat termín a způsob jejich odstranění.
- 3) Zhotovitel je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech a informacích, které mu byly v souvislosti s touto smlouvou nebo jejím plněním jakkoliv zpřístupněny, předány či sděleny, nebo o nichž se jinak dozvěděl, vyjma těch, které jsou v okamžiku, kdy se s nimi zhotovitel seznámil, prokazatelně veřejně přístupné, nebo těch, které se bez zavinění zhotovitele veřejně přístupnými stanou (dále jen „důvěrné informace“). Zhotovitel nesmí důvěrné informace použít v rozporu s jejich účelem, nesmí je použít ve prospěch svůj či třetích osob a nesmí je použít ani v neprospěch objednatele. Povinnosti dle tohoto bodu se nevztahují na případy, kdy je zhotovitel povinen zveřejnit důvěrnou informaci na základě povinnosti uložené zhotoviteli právním předpisem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci.
- 4) Žádná ze smluvních stran neodpovídá za prodlení s plněním svých povinností podle této smlouvy, pokud bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost (vyšší moci), které nastaly nezávisle na vůli dotčené smluvní strany a které nemohla při uzavření smlouvy rozumně předvídat ani je odvrátit nebo překonat.
- 5) Smluvní strana, která se dovolává okolností podle předchozího odstavce, je povinna bez zbytečného odkladu písemně informovat druhou smluvní stranu o jejich vzniku, předpokládané době trvání a jejich vlivu na plnění smlouvy a přijmout přiměřená opatření k minimalizaci jejich následků.
- 6) Po dobu trvání okolností podle odstavce 5 tohoto článku neběží dotčené smluvní straně lhůty, jejichž splnění je těmito okolnostmi znemožněno, a o dobu jejich trvání se prodlužují sjednané termíny plnění.

X.

Licenční ujednání Autorská práva a užití díla

- 1) Smluvní strany berou na vědomí, že dílo vytvořené na základě této smlouvy, zejména metodika a pravidla transkripce historických textů, může naplňovat znaky autorského díla ve

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění.

- 2) Je-li dílo nebo jeho část autorským dílem, poskytuje zhotovitel objednateli okamžikem úplného zaplacení ceny díla nevýhradní licenci k užití díla, a to v rozsahu a způsobem nezbytným pro naplnění účelu této smlouvy, zejména pro užití v rámci informačního systému IS NDA a jeho dalšího rozvoje, bez omezení územního nebo množstvího rozsahu, na dobu trvání majetkových autorských práv.
- 3) Licence dle odst. 2) tohoto článku je poskytována jako licence nevýhradní; zhotovitel je oprávněn dílo a jeho výsledky nadále užívat pro vlastní vědeckou, pedagogickou a publikační činnost, včetně jejich zveřejnění, a to i po skončení účinnosti této smlouvy, s uvedením, že dílo vzniklo v rámci plnění pro objednatele.
- 4) Odměna za poskytnutí licence dle tohoto článku je zahrnuta v ceně díla dle článku VI. této smlouvy; zhotoviteli nenáleží za poskytnutí licence žádná další odměna.
- 5) Osobnostní autorská práva zůstávají zachována autorům díla a touto smlouvou nejsou dotčena.
- 6) Zhotovitel prohlašuje, že je oprávněn poskytnout objednateli licenci dle tohoto článku v plném rozsahu a že užitím díla objednatelem v souladu s touto smlouvou nebudou dotčena práva třetích osob.

XI.

Ukončení smlouvy

- 1) Tuto smlouvu lze ukončit na základě písemné dohody smluvních stran, výpovědí ze strany objednatele nebo zhotovitele, odstoupením od této smlouvy či zánikem jedné ze smluvních stran bez právního nástupce.
- 2) Objednateli i zhotovitel je oprávněn písemně vypovědět tuto smlouvu kdykoli bez uvedení důvodu s dvouměsíční výpovědní dobou, která počíná běžet prvním dnem následujícím po doručení výpovědi druhé smluvní straně.
- 3) Objednatel i zhotovitel jsou oprávněni odstoupit od této smlouvy v případě porušení některého bodu této smlouvy druhou smluvní stranou, pokud na toto porušení písemně upozorní a druhá smluvní strana do 14 kalendářních dnů uspokojivě nevysvětlí vzniklou nesrovnalost nebo ji neodstraní. V takovém případě je smlouva ukončena okamžikem prokazatelného doručení písemného sdělení s uvedením důvodu odstoupení od smlouvy druhé smluvní straně.
- 4) Objednatel je oprávněn odstoupit od této smlouvy s okamžitou platností v případě porušení smlouvy podstatným způsobem ze strany zhotovitele. Odstoupení musí mít písemnou formu s uvedením důvodů odstoupení a musí být prokazatelně doručeno druhé smluvní straně, jinak je odstoupení neplatné. Odstoupení od smlouvy má právní účinky dnem doručení. Od toho dne nesmí smluvní strana, které takto bylo odstoupení doručeno, pokračovat v plnění vyjma případů, kdy by nečinností hrozila újma nebo škoda na majetku druhé smluvní strany. V takovém případě má smluvní strana za povinnost pokračovat v plnění smlouvy a zabezpečit, aby bylo eliminováno nebezpečí vzniku či zvyšování škody.
- 5) Odstoupením se závazek založený smlouvou zrušuje od počátku a smluvní strany se vypořádají podle příslušných ustanovení Občanského zákoníku o bezdůvodném obohacení. Odstoupení od smlouvy se nedotýká práva na zaplacení smluvní pokuty a úroku z prodlení, pokud již dospěl, práva na náhradu škody a ani ujednání, které má vzhledem ke své povaze zavazovat smluvní strany i po odstoupení od smlouvy, tj. zejména ani ujednání o způsobu řešení sporů a volbě práva. Obdobné platí i pro předčasné ukončení smlouvy jiným způsobem.

XII. Sankce

- 1) Zhotovitel odpovídá za jakékoli porušení jeho povinností stanovených touto smlouvou a to včetně pokut nebo jiných sankcí pravomocně uložených příslušnými správními orgány, které byly uloženy výlučně v důsledku porušení povinností zhotovitele podle této smlouvy.
- 2) Pokud je zhotovitel v prodlení s prováděním díla ve lhůtě dle článku III., odst. 1) této smlouvy, je povinen zaplatit objednateli smluvní pokutu ve výši 0, 05 % z celkové ceny předmětu plnění za každý i jen započatý den prodlení. To samé platí i v případě prodlení zhotovitele s odstraňováním vad vytknutých v akceptačním protokolu.
- 3) V případě prodlení objednatele s úhradou ceny díla dle článku VI., odst. 1) této smlouvy, je povinen zaplatit zhotoviteli smluvní úrok z prodlení ve výši 0, 05 % z dlužné částky za každý započatý den prodlení.
- 4) V případě, že objednateli vznikne nárok na smluvní pokutu dle této smlouvy vůči zhotoviteli, je objednatel oprávněn započíst pohledávku z titulu smluvní pokuty oproti nároku zhotovitele na úhradu jím vystavené faktury.
- 5) Celková výše smluvních pokut uplatněných podle této smlouvy nepřesáhne 10 % celkové ceny díla bez DPH. Uplatněním smluvní pokuty není dotčeno právo na náhradu škody v rozsahu převyšujícím smluvní pokutu, pouze pokud tak stanoví právní předpis nebo tato smlouva, a to do výše hodnoty plnění dle této smlouvy.

XII. Sankce

- 1) Tato smlouva a práva a povinnosti z ní vyplývající se řídí právním řádem České republiky. Práva a povinnosti smluvních stran, pokud nejsou upraveny touto smlouvou, se řídí občanským zákoníkem a předpisy souvisejícími.
- 2) Veškeré případné spory vzniklé mezi smluvními stranami na základě nebo v souvislosti s touto smlouvou budou primárně řešeny jednáním smluvních stran. V případě, že tyto spory nebudou v přiměřené době vyřešeny, budou k jejich projednání a rozhodnutí příslušné obecné soudy České republiky.
- 3) Tato smlouva může být měněna pouze písemnými a číslovanými dodatky podepsanými zúčastněnými smluvními stranami.
- 4) Smluvní strany jsou povinny bez zbytečného odkladu oznámit druhé smluvní straně změnu údajů v záhlaví této smlouvy. Zhotovitel není bez předchozího písemného souhlasu objednatele oprávněn postoupit práva a povinnosti z této smlouvy na třetí osobu.
- 5) Zhotovitel se zavazuje k součinnosti při výkonu finanční kontroly dle § 2 písm. e) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Zhotovitel se dále zavazuje umožnit všem oprávněným subjektům provést kontrolu dokladů souvisejících s plněním Veřejné zakázky, a to po dobu určenou k jejich archivaci v souladu s příslušnými právními předpisy.
- 6) Zhotovitel prohlašuje, že není předlužen a není mu známo, že by bylo vůči němu zahájeno insolvenční řízení. Dále prohlašuje, že vůči němu není vydáno žádné soudní rozhodnutí, či rozhodnutí správního, daňového či jiného orgánu nebo rozhodce na plnění, které by mohlo být důvodem soudní exekuce na majetek zhotovitele, nebo by mohlo mít, jakkoliv negativní

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

vliv na schopnost zhotovitele splnit povinnosti vyplývající z této smlouvy, a že takové řízení nebylo vůči němu zahájeno a že ani nehrozí zahájení takového řízení.

- 7) Zhotovitel podpisem této smlouvy bere na vědomí, že objednatel je ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů (GDPR), správcem osobních údajů subjektu údajů, a že tyto osobní údaje sám zpracovává a shromažďuje pro účely realizace této smlouvy, bez využití zpracovatele údajů. Zhotovitel prohlašuje, že si je vědom všech svých legislativních práv a povinností v souvislosti s poskytnutím osobních údajů objednatele, a to pouze k účelu danému touto smlouvou.
- 8) Kontaktní osoby smluvních stran uvedené v záhlaví této smlouvy jsou oprávněny k poskytování součinnosti dle této smlouvy, nejsou však jakkoli oprávněny či zmocněny ke sjednávání změn nebo rozsahu této smlouvy.
- 9) Tato smlouva nabývá platnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami a účinnosti dnem jejího uveřejnění v informačním systému Registr smluv (dále jen „IS RS“) dle podmínek stanovených zejména zákonem č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů. Uveřejnění této smlouvy v IS RS provede objednatel.
- 10) Smluvní strany se dohodly, že tato smlouva bude uzavřena v elektronické podobě, s tím, že její jediný elektronický originál bude podepsán pomocí uznávaných elektronických podpisů osob oprávněných jednat za smluvní strany.

Nedílnou součástí této smlouvy jsou následující přílohy:

Příloha č. 1- Popis předmětu plnění

Smluvní strany prohlašují, že tato smlouva vyjadřuje jejich svobodnou, vážnou, určitou a srozumitelnou vůli prostou omylu. Smluvní strany si smlouvu přečetly, s jejím obsahem souhlasí a na důkaz toho připojují své podpisy.

ZA OBJEDNATELE

ZA ZHOTOVITELE

V Praze, dne

V Praze, dne

Datum: 2026.09.02
11:41:53 +02'00'

Česká republika – Národní archiv
PhDr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.
ředitel Národního archivu

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.
děkanka

Předmět zakázky UK – FF

Zpracování pravidel transkripce historických textů pro tvorbu Ground Truth HTR modelu NDA

Předmětem smlouvy je odborné zpracování ucelených pravidel pro transkripci historických rukopisných, případně tištěných textů, podle kterých budou vytvářena trénovací, validační a testovací data typu Ground Truth pro systémy automatického rozpoznávání historického rukopisného textu (dále jen HTR). Pravidla budou dodávána po etapách podle období, jazyka, typu písma a charakteru zpracovávaných dokumentů.

V první etapě bude do 31. října 2026 dodána základní verze pravidel se zvláštním důrazem na české a německé ručně psané texty. Proto se předpokládá návrh základní klasifikace se základní typologií pro různé typy písma, tak aby v budoucnu byl pokryt kompletní rozsah (z hlediska období, jazyka, typu archiválie).

V další etapě (etapa II) do 30. 11. 2026 budou pravidla postupně rozšířena a dospecifikována (pro jednotlivé pramenné skupiny, období, jazyky). Tato verze musí obsahovat rozhodnutí a příklady tak, aby bylo možné zahájit systematickou transkripci a tvorbu Ground Truth. Výstupem budou finalizována pravidla verze 1.0.

Účel zakázky

Hlavním účelem zakázky je vytvořit jednotný a dlouhodobě rozšiřitelný systém pravidel, který zajistí, že různí přepisovatelé budou stejné jevy zapisovat stejným způsobem a vzniklá data budou odborně správná, vzájemně konzistentní a vhodná pro strojové zpracování.

- umožnit rychlé zahájení transkripce českých, německých a latinských rukopisných textů;
- sjednotit základní rozhodování o přepisu historického pravopisu, znaků, zkratk, mezer, řádků a nečitelných míst;
- oddělit obecná pravidla platná pro všechny texty od pravidel specifických pro jednotlivá období, jazyky a typy písma;
- vytvořit podklad pro kvalitní a opakovatelnou tvorbu Ground Truth v prostředí zadavatele;
- zajistit řízené průběžné doplňování a verzování pravidel podle zkušeností z praktické transkripce.

Specifikace základních termínů

Termín	Definice
Ground Truth	Ručně vytvořený nebo odborně opravený referenční přepis, který odpovídá textu předlohy podle stanovených pravidel a používá se pro trénování a vyhodnocování HTR modelů.
Transkripce	Přepis textu z digitalizované historické předlohy podle pravidel stanovených touto zakázkou.
Transliterace	Přepis textu z jednoho typu písma nebo znakové soustavy do jiné, při kterém se jednotlivé znaky původního zápisu převádějí co nejpresněji na odpovídající znaky cílové soustavy. Cílem transliterace je zachovat grafickou a znakovou podobu předlohy, nikoli upravovat text podle současného pravopisu nebo výslovnosti.

Termín	Definice
Základní kostra pravidel	Společný soubor obecných pravidel platných napříč obdobími, jazyky, typy písma, typy pramenů, zejména pravidla pro znaky, slova, řádky, nečitelná místa, zásahy do textu a strukturu dokumentu.
Normalizace	Nahrazení historického nebo nestandardního zápisu moderní či sjednocenou podobou. Pravidla musí výslovně určit, zda a v jakých případech je normalizace přípustná.
Otevřená otázka	Jev, který nelze bezpečně rozhodnout podle aktuální verze pravidel a musí být zaznamenán k následné odborné konzultaci.
Verze pravidel	Číslované vydání metodiky. Každá nová verze musí obsahovat přehled změn a údaj o tom, od kdy se používá.
Software zadavatele	Prostředí určené pro segmentaci, transkripci a tvorbu Ground Truth (eScriptorium), příp. obdobné rozhraní určené zadavatelem.

Rozsah činnosti dodavatele

- Stanovit společnou úroveň přepisu a vymezit hranici mezi věrným zachycením předlohy, technickým sjednocením a nepřípustnou normalizací;
- Zpracovat základní kostru pravidel s následným rozšířením o další období, jazyky, typy písma a dokumentů;
- Doplnit pravidla názornými příklady, kde to lze;
- Vytipovat a vytvořit pravidla pro nové sporné jevy;
- Ověřit úspěšnost přepisu na vybraných souborech diplomatického materiálu;
- Zavést evidenci otevřených otázek, odborných rozhodnutí, změn a verzí metodiky;
- Upozornit na změny pravidel, které mohou mít dopad na Ground Truth vytvořený podle dřívější verze.

Minimální obsah pravidel

Pravidla musí poskytovat praktické pokyny typu „jak přesně tento jev zapsat“. U významného rozhodnutí má být uveden alespoň jeden příklad. Základní kostra musí zahrnovat zejména:

1. Základní zásady přepisu

- míru věrnosti vůči předloze a vztah mezi diplomatickým a normalizovaným přepisem;
- zachování dobového pravopisu, jazykových tvarů a písařských zvláštností;
- zásadu jednotného zápisu téhož jevu v celém souboru Ground Truth.

2. Písmena, znaky a pravopis

- velká a malá písmena, diakritiku a interpunkci;
- historické varianty písmen, ligatury, zvláštní grafémy a vztah grafické varianty k znaku;
- zkratky, zkratková znaménka a případné rozepisování zkratek;
- spřežky a jejich přepis
- číslíce, data, měnové, měrné a jiné značky;

- další dle doporučení dodavatele

3. Slova, mezery a řádky

- oddělování a spojování slov a zacházení s dobovým pravopisem;
- mezery a interpunkční znaménka;
- dělení slov na konci řádku a zápis rozdělovníku;
- zachování řádkových zlomů a vztah mezi segmentovaným řádkem a jeho transkripcí.

4. Nečitelná, nejistá a poškozená místa

- označení nečitelného znaku, části slova nebo delšího úseku;
- označení nejistého čtení;
- poškozená, chybějící nebo zakrytá místa;
- postup přepisovatele v případě, kdy nelze bezpečně rozhodnout.

5. Zásahy do původního textu

- škrty, přepisy, opravy a doplňky;
- text nad řádkem, pod řádkem nebo mezi řádky;
- pozdější přípisky, marginálie, poznámky jinou rukou, razítka a podpisy;
- rozlišení mezi textem určeným k transkripci a prvkem zachyceným pouze anotací nebo metadaty.

6. Struktura dokumentu a pořadí přepisu

- nadpisy, odstavce, sloupce, formulářová pole, tabulky a více textových oblastí na stránce;
- pořadí přepisu textových oblastí;
- vztah mezi segmentací, transkripcí, anotacemi a metadaty.

7. Další doporučení dodavatele

- Dodavatel dle svého uvážení doporučí další potřebná specifika, která je nutné při tvorbě Pravidel regulovat.

8. Rozdílná čtení

- Dodavatel doporučí postup řešení rozdílných čtení, příp. navrhne minimální obsah záznamu o sporném nebo novém jevu;
- Dodavatel bude průběžně konzultovat konkrétní sporná místa.

Etapizace zakázky

Zakázka bude plněna po navazujících etapách. Každá etapa doplní nebo zpřesní společnou základní kostru pravidel. Výstupy etap se nesmějí vzájemně rozcházet; změna obecného pravidla musí být promítnuta do celé metodiky.

Etapa I – základní pravidla pro zahájení transkripce

Termín: nejpozději do 31. října 2026.

Hlavní zaměření: české, německé a latinské ručně psané texty

Cíl etapy: dodat základní, jednoznačná a prakticky použitelná pravidla v rozsahu nezbytném k okamžitému zahájení tvorby Ground Truth. Nejde ještě o úplné pokrytí všech historických jevů, ale o funkční společný základ a pravidla pro nejčastější situace v prioritním korpusu.

Minimální výstupy Etapy I:

- Pravidla transkripce, verze 0.1 – základní kostra pro české, německé a latinské rukopisy – společný základ;
- rychlá pracovní pomůcka pro přepisovatele;
- přehled povolených znaků a doporučeného zápisu v Unicode;
- seznam otevřených otázek a způsob jejich průběžného řešení.

Etapa II – rozšíření a finalizace pravidel

Termín: 30. listopad 2026

Hlavní zaměření: zpřesňování pravidel podle reprezentativního korpusu a doporučení dodavatele, v závislosti na dostupných digitalizátech.

Cíl etapy: Finalizovaná pravidla transkripce historických textů pro tvorbu Ground Truth HTR modelu NDA, verze 1.0.

Minimální výstupy Etapy II:

- Výstupem bude metodika transkripce historických textů pro tvorbu Ground Truth HTR modelu NDA, verze 1.0.

Požadované výstupy celé zakázky

1. **Pravidla transkripce** obsahující společnou základní kostru a jednotlivé specializované moduly dle typologie archiválií a jejich písem.
2. **Návrh rozvržení struktury pravidel** dle typologie archiválií a jejich písem
3. **Forma dodání** – Pravidla musí být předána v editovatelné podobě.
4. **Rychlá pracovní pomůcka** se souhrnem nejdůležitějších pravidel pro každodenní práci přepisovatelů.
5. **Katalog příkladů** průběžně rozšiřovaný v jednotlivých etapách o obrazové ukázky, doporučený přepis a vysvětlení pravidla.
6. **Znaková sada** s uvedením používaných znaků, jejich Unicode zápisu a způsobu řešení znaků bez vhodného standardního ekvivalentu.
7. **Registr otevřených otázek a rozhodnutí** umožňující dohledat, kdy, proč a kým byl určitý jev rozhodnut.
8. **Přehled verzí a změn** s vyznačením změn, které mohou ovlivnit již vytvořený Ground Truth.

Kvalitativní požadavky

- Pravidla musí být jednoznačná, prakticky použitelná a doplněná konkrétními příklady.
- Musí být jasně rozlišeno závazné pravidlo, doporučení a dosud otevřená otázka.
- Pravidla musí být vhodná pro strojově zpracovatelný text, vycházet ze standardu Unicode a být použitelná v prostředí eScriptorium nebo jiném nástroji určeném zadavatelem.
- Metodika nesmí být závislá pouze na jednom konkrétním softwaru, pokud to nevyžaduje technické omezení zadavatele.

- Pravidla musí být po krátkém zaškolení použitelná i přepisovateli, kteří nejsou specialisty na všechny historické typy písma.

Časový plán

Etapa I: předání do 31. října 2026 – verze pravidel 0.1

Etapa II: předání do 30. listopadu 2026 – verze pravidel 1.0

Průběžné precizování a verzování pravidel

Metodika bude považována za živý dokument. Základní verze 0.1 umožní zahájení transkripce, ale nebude konečnou a neměnnou podobou pravidel. Přepisovatelé a odborní konzultanti budou průběžně zaznamenávat nové, sporné nebo dosud nepopsané jevy. Tyto případy budou v dohodnutých intervalech posouzeny a podle výsledku zapracovány do nové verze pravidel.

- Každá změna musí být zaznamenána v přehledu verzí včetně data, důvodu a rozsahu dopadu.
- Změna, která může ovlivnit dříve vytvořený Ground Truth, musí obsahovat doporučení, zda a jak mají být starší přepisy upraveny.
- Nové pravidlo pro jev, který nebyl obsažen v podkladech předchozí etapy, se samo o sobě nepovažuje za vadu dřívějšího výstupu.
- Za vadu se považuje zejména vnitřní rozpor, nejednoznačnost nebo praktická nepoužitelnost pravidla pro jevy, které byly součástí podkladů dané etapy.

Součinnost zadavatele

Zadavatel poskytne dodavateli zejména:

- informace o prioritních obdobích, jazycích, typech písma a druzích dokumentů;
- přístup k používanému transkripčnímu prostředí nebo popis jeho technických možností a omezení;
- technické požadavky na Ground Truth, segmentaci, exportní formáty a použitou znakovou sadu;
- průběžné připomínky a odbornou součinnost při řešení otevřených otázek.

Kontrola a přijetí díla

Zadavatel u každé etapy posoudí zejména:

1. soulad výstupu s rozsahem dané etapy;
2. jednoznačnost a praktickou použitelnost pravidel;
3. možnost zahájit nebo rozšířit transkripci bez nutnosti dalších zásadních rozhodnutí;
4. vhodnost pro tvorbu Ground Truth;
5. úplnost příkladů, znakové sady, přehledu změn a evidence otevřených otázek.

Postup při zjištění vad: Dodavatel odstraní zjištěné nejasnosti, rozpory nebo chybějící části v přiměřené lhůtě dohodnuté se zadavatelem.